

УДК 657.37

Непран А.В.

кандидат економічних наук,
завідувач кафедри обліку і аудиту
та економіки підприємства Хар-
ківського економіко-правового
університету

**Річна фінансова звітність підприємства: зміни у формі
та порядку заповнення****Анотація**

У статті розглянута роль споживчого кредиту у забезпеченні збалансованості економічного розвитку України. Встановлено, що зростання кредитування населення призвело до скорочення внутрішніх заощаджень, збільшення імпорту, витісненню продукції вітчизняного виробництва. В якості заходів пропонується введення обмежень на дохідність операцій по кредитуванню населення.

Ключові слова: кредит, споживчий кредит, процентна ставка, не фінансові корпорації, домашні господарства, заощадження.

Аннотация

В статье рассмотрена роль потребительского кредита в обеспечении сбалансированности экономического развития Украины. Установлено, что рост кредитования населения привел к сокращению внутренних сбережений, увеличению импорта, вытеснению продукции отечественного производства. В качестве мер предлагается введение ограничений на доходность операций по кредитованию населения.

Ключевые слова: кредит, потребительский кредит, процентная ставка, нефинансовые корпорации, домашние хозяйства, сбережения.

Annotation

In the article consider the role of consumer credit in balancing economic development of Ukraine. During growth of lending led to a reduction in domestic savings, increased imports displace domestic production. Among the measures proposed restrictions on the profitability of lending population.

Keywords: credit, consumer credit, interest rate curves nonfinancial corporations, households, savings.

Постановка проблеми. У відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» всі підприємства і організації повинні на основі даних бухгалтерського обліку складати і надавати річну і квартальну фінансову звітність. Річна фінансова звітність складається із Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності; квартальна звітність складається лише з Балансу і Звіту про фінансові результати (форма № 1 і форма № 2). Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва складається із Балансу і Звіту про фінансові результати (форма № 1 і форма № 2).

Форма і склад статей фінансової звітності визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – *П(С)БО 1*), затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73 [1]. Мета фінансових звітів – надати фінансову інформацію для теперішніх та майбутніх інвесторів, позичальників та інших кредиторів для прийняття рішень про надання ресурсів цьому підприємству та ін.

Необхідність подальшого удосконалення системи бухгалтерського обліку потребує змін у фінансовій звітності відповідно до міжнародних стандартів. Міністерство фінансів України наказом від 27.06.2013 р. № 627 затвердило «Зміни до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» (далі – наказ № 627), в результаті чого зазначені форми фінансової звітності зазнали певних змін. В значній мірі це обумовлено реформуванням системи бухгалтерського обліку України у відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання стандартів фінансової звітності, їх основи і практичного застосування постійно знаходяться в центрі уваги українських вчених. Серед основних робіт можна назвати праці В. Пархоменка [2], Т. Каменської [3], А. Озерана [4], В. Орлової, С. Кафки [5], Н. Гура, О. Кашченко [6] та ін.

Мета статті – аналіз змін в *П(С)БО*, які внесені в річні форми фінансової звітності, провести порівняльний аналіз базових параметрів, що входять в його склад, які зазнали змін.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні затверджена Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів [7], основним завданням якої є трансформація національної системи бухгалтерського обліку з метою прискорення процесу її приведення у відповідність до сучасної економіки і МСФО, надання підприємствам можливості визначати межі і форми управлінського обліку, удосконалення формування бухгалтерського обліку для суб'єктів малого бізнесу.

Затверджений Міністерством фінансів України наказ № 627 не змінює назви і статус форм фінансової звітності, яка інформує про активи і пасиви підприємства, доходи і витрати, а також про фінансові результати. Проте в структуру і зміст цих форм внесені зміни.

По-перше, в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1) слова «Зареєстрований капітал» (код рядка 1400) було замінено словами «Зареєстрований (пайовий) капітал». Аналогічні зміни відбулися і у рядку 1400 Консолідованого балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1-к). Затвердження змін до річної форми фінансової звітності Баланс викликано зміною у «Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. Попередню назву рахунку 40 «Статутний капітал», який було призначено для обліку та узагальнення інформації про стан та рух статутного капіталу, було змінено на «Зареєстрований (пайовий) капітал». Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу. Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал» має такі субрахунки:

401 «Статутний капітал»

402 «Пайовий капітал»

403 «Інший зареєстрований капітал»

404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу».

По-друге, в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1) в пункті «Одиниця виміру» було доповнено після слів «без десятикового знака» словами та цифрами «(окрім розділу IV Звіту про

фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)». Ця зміна викликана тим, що лише у формі IV «Розрахунок показників прибутковості акцій» Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) одиниці виміру визначені у гривнях з копійками.

По-третє, відбулися зміни у фінансовій звітності суб'єктів малого бізнесу. Як відомо, в Україні для суб'єктів малого підприємництва і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати, форма і порядок складання яких визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39. У зв'язку із змінами в додатку 1 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» слово «Адреса» замінено словами «Адреса, телефон». Аналогічно цьому у додатку 2 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» у Звіті про фінансові результати (форма N 2-мс) слово «Адреса» замінити словами «Адреса, телефон».

Крім того, у додатку 1 до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» була виключена стаття «Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці: за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; за міжнародними стандартами фінансової звітності. Внесення цієї зміни пояснюється відповідністю положень (стандартів) бухгалтерського обліку міжнародним стандартам фінансової звітності.

По-четверте, у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. № 39, у розділі I виключено речення «Підприємства, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, застосовують тільки додаток 1 до цього Положення (стандарту)».

Значні зміни відбулися у статті 8 (табл. 1).

Таблиця 1

**Порівняльний аналіз змін до Положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого
підприємництва**

До змін	Після змін
<p>8. Суб'єкти малого підприємництва, які мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат:</p> <p>можуть обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю, без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;</p> <p>не створюють забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;</p> <p>визнають витрати і доходи з урахуванням вимог Податкового кодексу України і відносять суми, які не визнаються Податковим кодексом України витратами або доходами, безпосередньо на фінансовий результат після оподаткування;</p> <p>поточну дебіторську заборгованість включають до підсумку балансу за її фактичною сумою.</p>	<p>8. Суб'єкти малого підприємництва, що відповідають критеріям, визначеним пунктом 154.6 статті 154 розділу III Податкового кодексу України, та які мають право на застосування спрощеного бухгалтерського обліку доходів і витрат можуть:</p> <p>обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості;</p> <p>не створювати забезпечення наступних витрат і платежів (на виплату наступних відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнають відповідні витрати у періоді їх фактичного понесення;</p> <p>поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою.</p>

Крім того, третій абзац п. 2 викладено у новій редакції: «суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами, які визнані такими відповідно до законодавства». Пункт 4 другого розділу був доповнений реченням такого змісту: «Суб'єкти малого підприємництва не розкривають інформацію щодо сукупного доходу».

По-н'яте, у другому реченні підпункту 2.5 п. 2 слова та цифри «статті «Відстрочені податкові активи» (рядок 060) Балансу (форма № 1)» замінено словами та цифрами «статті «Відстрочені податкові активи» (рядок 1045) Балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1)».

Висновки. В цілому зміни у формах річної фінансової звітності та порядку їх заповнення направлені на відповідність національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку міжнародним стандартам фінансової звітності. Разом з тим потребує подальшого удосконалення фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва у напрямку скорочення форм річної фінансової звітності.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
2. Пархоменко В. Годовая финансовая отчетность предприятия // Бухгалтерский учет и аудит. – 2011. – № 1. – С. 3–24.
3. Каменская Т. Философия составления финансовой отчетности: как было и как будет // Бухгалтерский учет и аудит. – 2013. – № 2. – С. 3–7.
4. Озеран А. Отчет о финансовых результатах (Отчет о совокупном доходе): вопрос формирования и соответствия с МСФО // Бухгалтерский учет и аудит. – 2013. – № 6. – С. 25–34.
5. Орлова В., Кафка С. Трансформация финансовой отчетности по международным стандартам // Бухгалтерский учет и аудит. – 2013. – № 6. – С. 25–34.
6. Гура Н., Кашенко Е. Порядок заполнения отчета о движении денежных средств прямым методом // Бухгалтерский учет и аудит. – 2011. – № 1. – С. 25–30.
7. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.